

Niektoré aspekty komparácie právnej úpravy zodpovednosti za vady v EÚ a USA

©OLEXOVA VASILISIN s.r.o., 2012

Obsah

Úvod.....	3
1. Koncepcia ochrany spotrebiteľa v práve EÚ.....	5
1.1 Smernica 1999/44/ES.....	5
2. Koncepcia ochrany spotrebiteľa v práve USA.....	7
2.1 Jednotný obchodný zákonník.....	7
2.2 Magnusonov a Mossov zákon o zárukách.....	10
3. Komparácia celkovej úrovne ochrany v oboch právnych systémoch.....	11
Záver.....	12
Bibliografia.....	14

Úvod

Predmetná téma sa dotýka najmä osobitnej skupiny nadobúdateľov potenciálne vadného produktu - spotrebiteľov, na ktorých sa aktuálne z nadnárodného hľadiska sústreďujú prevažná časť unifikačných tendencií v súkromnom práve. Už americký prezident Kennedy svojho času verejnosti pripomínal, že spotrebiteľmi sme všetci. V posledných rokoch sa dostáva do popredia všeobecná požiadavka synchronného prístupu, ktorej riešenie však najmä z angloamerickej právnej perspektívy opäť otvára diskusiu ohľadom dosahu direktívnych opatrení na zmluvnú slobodu vyjadrenú v jednej z hlavných zásad súkromného práva.

Zástancovia zásahov sa bránia tým, že navrhovaný rozsah je kompromisom medzi ochranným zásahom do tejto zásady a doterajším stavom, ktorým bola zo strany trhu svojvoľne obmedzená rovnosť zmluvných strán, t.j. ďalšia zo základných zásad súkromného práva. Zásah do zmluvnej dispozície obchodníkov by preto nemal byť považovaný za účel, ale len nevyhnutný prostriedok, ktorým má byť naplnený kohézny účel - ochrana oslabeného subjektu a prinavrátanie mu rovnoprávneho postavenia, pretože napokon nerovnoprávny subjekt nemôže byť v relatívnom vzťahu bez ďalšieho považovaný za zmluvne slobodný.

Dotknutý kompromis však v diskusii inak vyhodnotil prototyp angloamerického a inak kontinentálneho práva. Common law aspekty práva Veľkej Británie či podobné zmiešané situácie nie sú ďalej rozoberané, pretože už len analýza vzťahu medzi angloamerickými a kontinentálnymi vplyvmi vo Veľkej Británii alebo právny postoj amerického štátu Louisiana vo vzťahu k predloženej problematike presahuje možnosti tejto práce. Aj preto by ohniskom komparácie z geopolitických dôvodov nemal byť podľa správnosti klasický spor medzi právnym systémom angloamerickým a kontinentálnym, ale práve medzi systémami práva USA a práva EÚ, ktorých právny prístup je v mnohých ohľadoch plne porovnateľný.

Na oboch stranách Atlantiku kodifikačné tendencie vyústili do reálneho právneho výsledku. Oba systémy majú celkom stabilný elaborát úpravy ochrany spotrebiteľa - v Európe najmä prostredníctvom smernice 1999/44/ES o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru záruk na spotrebný tovar a v USA komplexnou revíziou článku 2 Jednotného obchodného zákonníka (Predaj) a po aplikácii zmien vyžiada úprava osobitným zákonom senátora Magnusona a kongresmana Mossa či založenie osobitnej inštitúcie na ochranu spotrebiteľa - Federálnej obchodnej agentúry. Avšak regulačným prístupom sa oba modely výrazne odlišujú.

Téma ponúka dve úrovne analýzy. Doktrinálna úroveň popisuje konkrétne prvky ochrany ako informačné povinnosti, zámer a obsah záruk a nároky spotrebiteľa pre prípady záruky nebudú naplnené. Z inštitucionálnej perspektívy je téma záležitosťou vzťahu medzi štátom a trhom, kde každý umelý zásah je odklonením od trhovej paradigmy laissez faire.

V jednotlivých častiach práce bude obsiahnutá stručná analýza hlavných predpisov EÚ a USA v oblasti ochrany spotrebiteľa doplnená z toho plynúcou komparáciou v užšom slova zmysle. V rámci tohto cieľa sa z právno-teoretickej perspektívy javí ako najúčelnejšie venovať s ohľadom na rozsah práce len najdôležitejším aspektom ochrany spotrebiteľa, a to zárukám spotrebiteľa a okrajovo aj prostriedkom, ktoré sú mu dané v prípade, že dodávateľ tieto záruky nerešpektuje. Na tomto základe sa pokúsím v závere načrtnúť možné sociálno-právne súvislosti vzniku zistených rozdielov.

1. Koncepcia ochrany spotrebiteľa v práve EÚ

Úvodom možno konštatovať, že kontinentálny prístup k ochrane spotrebiteľa je už z koncepcného hľadiska odlišný od angloamerického prístupu. V práve Európskej únie je potrebné rozlišovať medzi zárukou a súladom so zmluvou. To, čo by mohlo byť označované ako výslovné záruky alebo záruky vyplývajúce z okolností (implicitné) v Spojených štátoch je v práve EÚ spoločne zahrnuté pod pojem "zhoda s kúpnu zmluvou". Podľa právnych predpisov EÚ nie je potrebné výslovné vyjadrenie záruky ani jej písomné zachytenie, ak chce spotrebiteľ uplatniť svoje práva podľa ustanovení o ochrane spotrebiteľa. Základným princípom je, že predávajúci je povinný dodať tovar spotrebiteľovi v súlade s kúpnu zmluvou, ktorá samozrejme môže obsahovať výslovné alebo implicitné, písané alebo nepísané podmienky, ale nemusia byť uvádzané ako záruky a napokon nezáleží na tom, či sú plné alebo obmedzené.

1.1 Smernica 1999/44/ES

V súlade s článkom 2 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 1999/44/ES (ďalej aj ako „smernica“) je spotrebný tovar považovaný za tovar v súlade so zmluvou, ak

- a) *zodpovedá popisu, ktorý poskytol predávajúci a má tie vlastnosti ako vzorka alebo model, ktoré predávajúci poskytol spotrebiteľovi;*
- b) *je vhodný na akýkoľvek konkrétny účel požadovaný spotrebiteľom, s ktorým bol v čase uzavretia zmluvy predávajúci oboznámený a akceptoval ho;*
- c) *je vhodný na účely, pre ktoré sa tovar rovnakého druhu bežne používa;*

Tieto ustanovenia zodpovedajú tomu, čo je v práve USA známe ako implicitné záruky obchodovateľnosti alebo vhodnosti na určitý účel.

Článok 2 ods. 2 písm. d) smernice stanovuje štandard ochrany spotrebiteľa, ktorý prevyšuje štandard stanovený v Spojených štátoch v rámci písaných predpisov. Toto ustanovenie rozširuje spotrebiteľovi možnosti ochrany aj pre prípad, že spotrebný tovar od dodávateľa nie je v súlade s predtým zverejnenými vyhláseniami ako sú inzeráty, letáky a pod.

V zmysle tohto ustanovenia sa tovar považuje sa súladný so zmluvou až vtedy, ak popri splnení vyššie stanovených kritérií

- d) *má kvalitu a prevedenie, ktoré je bežné pri tovare rovnakého druhu a ktoré môže spotrebiteľ racionálne očakávať pri danom type tovaru a zohľadnení akéhokoľvek*

verejného vyhlásenia o konkrétnych vlastnostiach tovaru, ktoré o ňom predávajúci, výrobca alebo jeho zástupca učinil najmä pri propagácii alebo na označení.

Článok 2 ods. 5 smernice, ktorý stanovuje, že výrobky sú považované za vadné, ak sú nesprávne pripravené k používaniu (inštalované) v prípade, ak inštalácia bola súčasťou zmluvy a dokonca aj v prípade, ak tovar nainštaluje spotrebiteľ sám nesprávne v dôsledku chýb v návode na inštaláciu. Uvedené taktiež prekračuje štandardy záruk definované v americkom právnom poriadku. [9]

Ak tovar nespĺňa kritériá, ktoré je spotrebiteľ oprávnený žiadať, predávajúci je povinný tovar opraviť alebo vymeniť. Ak predávajúci predmetný tovar nevymení alebo neopraví v primeranom čase, kupujúci si môže nárokovať kompenzáciu, požadovať zníženie ceny alebo odstúpiť od zmluvy.

Ďalšou dôležitou črtou smernice je stanovenie časových limitov. Práva spotrebiteľa sú obmedzené na odstránenie tých väd, ktoré sa objavia v priebehu dvoch rokov od dodania tovaru. Po skončení uvedenej doby náhradu nie je možné účinne žiadať. To znamená, že spotrebiteľ si môže uplatniť práva vyplývajúce zo smernice dokonca aj vtedy, ak sa vada neobjaví bezprostredne po dodaní, ale až počas obdobia dvoch rokov od dodania. Podľa článku 5 ods. 3 smernice nesúlad, ktorý sa prejaví v priebehu šiestich mesiacov odo dňa dodania tovaru sa považuje za existujúci už v čase dodania, ak predávajúcim nie je preukázaný opak.

Podľa článku 7 smernice predávajúci nemôže poprieť žiadne práva spotrebiteľa, iba ak sa predávajúci a kupujúci dohodnú na ich zrušení potom, čo kupujúci zaznamenal vadu. V zmysle smernice je záruka považovaná za dohodu, ktorá udeľuje spotrebiteľovi práva prevyšujúce práva ustanovené v smernici. Predmetná smernica stanovuje teda minimálne štandardy ochrany práv spotrebiteľa pre členské štáty EÚ, pričom členské štáty môžu uzákoniť vyššie štandardy ochrany práv spotrebiteľa.

2. Koncepcia ochrany spotrebiteľa v práve USA

Koncepcia právnej úpravy ochrany spotrebiteľa v Spojených štátoch je komplikovaná a nejednotná. Nielenže viaceré štáty majú svoje vlastné osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa, ale k pochopeniu celkovej právnej úpravy práva tejto oblasti je vždy nutné súčasne sledovať dva celoplošné predpisy. Na štátnej úrovni je to Jednotný obchodný zákonník (*Uniform Commercial Code, UCC*), ktorý vo všeobecnosti reguluje záruky spotrebiteľa, a na federálnej úrovni je Magnusonov a Mossov zákon o zlepšení záruk Federálnou obchodnou agentúrou (*Magnuson-Moss Warranty Federal Trade Commission Improvement Act, MMWA*), ktorý upravuje spotrebiteľské záruky zmenami a doplnkami UCC. [9]

2.1 Jednotný obchodný zákonník

Záruky k tovaru určeného pre spotrebiteľa upravovalo prakticky vždy americké štátne právo. Ochrana proti predaju tovaru zlej kvality, ktorá je spotrebiteľom v Spojených štátoch k dispozícii existuje predovšetkým prostredníctvom článku 2 UCC upravujúceho výslovné záruky, implicitné záruky obchodovateľnosti a vhodnosti pre konkrétny účel. Je pozoruhodné, že ustanovenia o výslovných alebo implicitných zárukách v UCC presne zodpovedajú európskej regulácii záruk spotrebiteľa. Výslovné záruky v Spojených štátoch sú upravené v ustanovení § 2-313 UCC¹, ktoré v revidovanej verzii znie:

- 1) *V tejto časti, "bezprostredný kupujúci" znamená kupujúci, ktorý vstúpi do zmluvného vzťahu s predávajúcim.*
- 2) *Výslovné záruky zo strany predávajúceho k bezprostrednému kupujúcemu sú stanovené nasledovne:*
 - a) *Každé potvrdenie skutočnosti alebo sľub zo strany predávajúceho, ktorý sa vzťahuje na tovar a stáva sa súčasťou základu pre zjednávanie obchodu („part of the basis of the bargain“) vytvára výslovnú záruku, že tovar bude v súlade s vyhlásením alebo sľubom.*
 - b) *Akýkoľvek popis tovaru, ktoré je súčasťou základu pre zjednávanie obchodu vytvára výslovnú záruku, že tovar zodpovedá popisu.*
 - c) *Každý vzorka, alebo model, ktoré sú súčasťou základu pre zjednávanie obchodu vytvára výslovnú záruku, že celý tovar bude zodpovedať vzorke alebo modelu.*
- 3) *Nie je potrebné k vytvoreniu výslovných záruk, aby predávajúci použil formálne slová ako „záruka“ alebo „garancia“ alebo že predávajúci má osobitný zámer vytvoriť záruky, avšak potvrdenie len hodnoty tovaru alebo vyhlásenie, ktorým predávajúci prejavuje svoj názor alebo odporúčanie nevytvára záruku.*

¹ Zápis § 2-313 UCC predstavuje podľa legislatívnych zvyklostí USA odkaz na § 313 v článku 2 tohto kódexu.

- 4) *Každý sľub k náprave zo strany predávajúceho voči bezprostrednému kupujúcemu vytvára záväzok, že sľub bude vykonaný, ak nastane špecifická udalosť.*

Výkladom tohto ustanovenia možno dospieť k rovnakému záveru ako výkladom článku 2 ods. 1 a ods. 2 písm. a) smernice 1999/44/ES, a to že vlastnosti tovaru musia byť v súlade so zmluvou. Výslovné záruky podľa § 2-313 UCC predstavujú štandard, ktorý spotrebný tovar musí spĺňať pri zjednávaní obchodu medzi zmluvnými stranami. Výslovnú záruku možno vytvoriť presným vyhlásením predávajúceho, alebo tiež na základe „popisu tovaru, ktorý je súčasťou základu pre zjednávanie obchodu“ alebo „predložením vzorky alebo modelu, ktoré sú súčasťou základu pre zjednávanie obchodu“. Otázka však znie: kedy je niečo „súčasťou základu pre zjednávanie obchodu“? UCC na túto otázku neodpovedá. Komentár k dotknutému ustanoveniu konštatuje, že každé vyhlásenie predávajúceho je súčasťou „základu pre zjednávanie obchodu“, ak nie je daný rozumný dôvod pre jeho vylúčenie. [3] Takto koncipovaná definícia celkom vhodne zodpovedá požiadavkám smernice 1999/44/ES o tom, že spotrebný tovar musí byť v súlade s popisom prijatým od predávajúceho.

Implicitné záruky vhodnosti pre určitý účel (*warranty of fitness for a particular purpose*) sú stanovené v ustanovení § 2-315 UCC, ktoré takmer presne korešponduje s ustanovením článku 2 ods. 2 písm. b) smernice 1999/44/ES. Jeho znenie je nasledovné:

V prípade, že predávajúci v čase uzatvárania zmluvy má dôvod poznať akýkoľvek určitý účel pre ktorý sa tovar vyžaduje a dôvod vedieť, že kupujúci sa spolieha na skúsenosti a úsudok predávajúceho pri vyberaní alebo obstaraní vhodného tovaru, je tu implicitná záruka, že tovar bude vhodný pre takýto účel, ak to nie je ďalej vylúčené alebo upravené inak.

V oboch prípadoch by mal kupujúci potrebovať nakupovaný tovar na určitý účel a predávajúci by mal o takomto účele v čase uzatvárania zmluvy vedieť. Ustanovenie § 2-315 UCC zároveň požaduje, aby platilo, že kupujúci sa spolieha na skúsenosti a úsudok predávajúceho pri výbere alebo obstaraní vhodného tovaru. Táto záruka slúži k zabezpečeniu toho, že zakúpený tovar bude spĺňať štandardy, ktoré sú nevyhnutné na naplnenie účelu vybraného kupujúcim.

Poslednou zárukou ktorú ponúka UCC je záruka obchodovateľnosti (*warranty of merchantability*) v implicitnej podobe upravená v § 2-314, ktorý znie:

- 1) *Ak nie je vylúčené alebo upravené inak (§ 2-316), záruka, že tovar bude obchodovateľný je zahrnutá v zmluve, ak je predávajúci obchodníkom vo vzťahu k tovaru tohto druhu. Na účely tohto ustanovenia platí, že odplatné servírovanie jedál alebo nápojov na konzumáciu na mieste alebo inde je predajom.*
- 2) *Aby bol tovar obchodovateľný, musí najmä:*
 - a) *prejsť pri obchode bez námietok priamo na základe zmluvného opisu a*

- b) *v prípade zameniteľných vecí byť objektívne priemernej kvality v rámci popisu a*
 - c) *byť vhodný pre bežné účely, na ktoré sa používa tovar tohto popisu a*
 - d) *mať (v rámci odchýlok povolených dohodou), rovnaký druh, kvalitu a množstvo každej jednotky tovaru ako majú všetky zahrnuté jednotky dovedna a*
 - e) *byť adekvátne naplnený, zabalený a označený ako vyžaduje dohoda a*
 - f) *byť v súlade so prísľubom alebo faktickými vyhláseniami uvedenými na obale alebo etikete, ak nejaké sú.*
- 3) *Ak nie je vylúčené alebo upravené inak (§ 2-316), ostatné implicitné záruky môžu vyplývať z priebehu rokovania alebo obchodovania.*

Zatiaľ čo európska smernica 1999/44/ES stanovuje len požiadavku, aby spotrebný tovar bol vhodný na účely, na ktoré sa tovar rovnakého druhu bežne používa, americká právna úprava sa mimo alternácie tejto požiadavky zobrazenej v § 2-315 ods. 2 písm. c) zameriava aj na ďalšie požiadavky na vlastnosti, ktoré má tovar spĺňať, medzi nimi požiadavky na základe štandardov obchodovateľnosti, užívateľských štandardov prijateľnosti, bezpečného balenia a štandardov vychádzajúcich z vyhlásení na etiketách.

Z uvedeného by mohlo plynúť, že Spojené štáty majú v predpisoch o predaji prinajmenšom rovnakú ak nie vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa. Napriek tomu americké odborné články z oblasti komparácie práv na ochranu spotrebiteľa uvádzajú, že hoci revízia článku 2 UCC prináša lepšiu ochranu spotrebiteľov v oblasti kvality tovaru, sú Spojené štáty ďaleko od najvyššej úrovne, ktorá prevláda v tejto dobe v EÚ, rovnako ako úrovne v iných krajinách. [4] Jedným z možných vysvetlení je, že ani výslovné ani implicitné záruky poskytované v UCC nie sú založené záväznými ustanoveniami. Na rozdiel od smernice 1999/44/ES, ktorá v článku 7 zakotvuje záväzný charakter stanovených práv za všetkých okolností, UCC umožňuje podľa § 2-316 zmluvné dojednanie výslovných ako aj implicitných záruk, hoci vylúčenie záruk musí spĺňať určité štandardy stanovené v UCC. Vzdanie sa resp. odopretie záruky musí byť zaznamenané, zrejme a musí zahŕňať vyjadrenie, že predávajúci nenesie žiadnu zodpovednosť za kvalitu tovaru, pokiaľ nie je v zmluve stanovené inak. Taktiež sa časti záruk možno vzdať prostredníctvom výrazov ako napríklad „v stave akom je“, „so všetkými chybami“, „ako vec stojí“ alebo v prípade, ak kupujúci preskúma tovar pred uzavretím zmluvy alebo odmietne kontrolu tovaru po požiadaní predávajúceho. Implicitné záruky môžu byť taktiež vylúčené alebo upravené v priebehu rokovania alebo obchodovania. Nakoniec UCC v § 2-316 písm. d) stanovuje aj podmienky obmedzenia zodpovednosti predávajúceho za porušenie záruk.

Aj napriek tomu, že UCC ponúka spotrebiteľom pomoc ohľadom kvality tovaru reguláciou výslovných a implicitných záruk predpokladané záruky, článok 2 je založený a rešpektuje koncepciu zmluvnej slobody a autonómie zmluvných strán. Ustanovenie o podmienkach vylúčenia zodpovednosti v UCC umožňuje obchodníkom preniesť nebezpečenstvo späť na spotrebiteľa pri súčasnom maskovaní tejto činnosti právnym žargónom. Do momentu, kedy bol prijatý druhý z hlavných predpisov - Magnuson-Mossov zákon o zárukách, UCC veľkú ochranu spotrebiteľom neponúkal. Vskutku jediným ochranným prvkom bolo

vyjadrenie doktríny neprimeranosti, ktoré však na druhú stranu nebolo veľmi užitočné pre kupujúceho pri ochrane jeho práv v konaní pred súdom.

Vzniknuté právne vákuum malo byť relevantne vyplnené až prijatím osobitného zákona o zárukách, ktorého návrh v roku 1975 predložili do Kongresu demokrati - senátor W.G.Magnuson a reprezentant J.E.Moss.

2.2 Magnusonov a Mossov zákon o zárukách

MMWA bol schválený dňa 4. júla 1975 a publikovaný je v Zbierke zákonov Spojených štátov amerických v kapitole 50 čiastky 15 t.j. v § 2301 až 2312. Predmetný zákon kodifikuje štandardy pre písomné záruky, ktoré môžeme evidentne považovať za „plné záruky“, nakoľko zákon explicitne definuje určujúce požiadavky na písomné záruky, a teda poskytuje spotrebiteľovi nápravu v prípade, ak sú záruky porušené. Ak je stanovená plná záruka, poskytovateľ záruky je povinný opraviť chyby, poruchy alebo vady nevyhovujúcej kvality bezplatne a v primeranom čase; ďalej je povinný viditeľne v rámci záruky zverejniť výnimky alebo obmedzenia týkajúce sa následných škôd a umožniť vrátenie peňazí alebo výmenu po opodstatnených, ale neúspešných pokusoch o opravu. Avšak vyššie uvedená plná záruka podľa § 2304 predmetného zákona nie je zo zákona vynútitel'ná pre každého predávajúceho. Ak záruka nespĺňa štandardy plnej záruky, predávajúci je povinný ju viditeľne označiť ako „obmedzená záruka“.

Oproti UCC má MMWA výhodu predovšetkým v tom, že ako náhle je poskytnutá písomná záruka (plná alebo obmedzená), predávajúci sa nemôže zriecť záruk výslovne alebo implicitne definovaných v UCC s výnimkou ich obmedzenia na dobu trvania písomnej záruky v prípade, ak je toto obmedzenie rozumné, vedomé a viditeľne zobrazené v zrozumiteľnom jazyku. Porušenie MMAW umožňuje generálnemu prokurátorovi alebo Federálnej obchodnej agentúre začať proti poskytovateľovi záruk konanie na amerických okresných súdoch podľa zákona o Federálnej obchodnej agentúre za účelom ochrany pred klamlivými zárukami alebo zárukami, ktoré nie sú v súlade s právnou reguláciou. [6]

Spotrebiteľ poškodený porušením záruky alebo nesúlalom záruky s MMWA alebo opatreniami Federálnej obchodnej agentúry môže na súde navrhnúť vydanie predbežných opatrení, priznanie náhrady škody alebo iné právne opatrenia. Hoci MMWA umožňuje podať žalobu na predávajúcich, ktorých záruky nespĺňajú ustanovenia uvedených predpisov, legislatíva medzi riadkami preferuje neformálne riešenia. Na druhú stranu však MMWA neupravuje ústne záruky a takéto záruky môžu byť podľa § 2-202 UCC vylúčené z dôkazov. Predávajúci teda môže za účelom vyhnutia sa účinkom ustanovení MMWA stále predávať tovar „ako stojí a leží“ alebo bez písomnej záruky.

3. Komparácia celkovej úrovne ochrany v oboch právnych systémoch

Na prvý pohľad sa ustanovenia UCC a smernice 1999/44/EC môžu zdať veľmi podobné. Oba právne predpisy požadujú od predávajúcich splniť výslovné záruky a tým napomáhajú vytvoriť predpoklady pre spoľahlivé štandardy kvality spotrebných tovarov, implicitné záruky obchodovateľnosti a vhodnosti pre určitý účel. V týchto ustanoveniach sa smernica a UCC líšia len okrajovo. Majoritné rozdiely sú však kodifikované v oblasti doby trvania záruk a v účinkoch vyplývajúcich zo záruk.

Európski obchodníci sa nemôžu zmluvne vyhnúť implicitným zárukám ani skrátiť dobu trvania záruky z dvoch rokov od dodania. Navyše prvých šesť mesiacov od dodania európski predávajúci zodpovedajú za to, že výrobok nemal vady v čase dodania. Na druhej strane americkí obchodníci môžu byť viazaní výslovnými a implicitnými zárukami ako náhle poskytnú spotrebiteľovi písomnú záruku, avšak UCC popritom umožňuje zmluvným stranám sa na rozsahu výslovných a implicitných záruk dohodnúť či dokonca akýkoľvek rozsah vylúčiť. MMWA umožňuje predávať tovary „tak ako sú“, pričom je dovolené skrátiť dobu trvania záruky alebo vylúčiť záruky určitými zmluvnými podmienkami. UCC rovnako ako aj MMWA z pohľadu európskeho právnika svojimi „medzerami“ umožňuje obchodníkom presúvať ťažisko rizika z predávajúceho na spotrebiteľa, čo v prípade EÚ nie je možné. [7]

Záver

V problematike ochrany spotrebiteľa je charakteristická adhézna ponuka, ktorá dáva kupujúcemu len dve možnosti: vziať alebo nechať tak (*take it or leave it*). Na druhú stranu sa pri kontakte so spotrebiteľom spravidla stretáva veľké množstvo zdanlivo podobných ponúk, ktorými konkurujú dodávatelia zväčša osobitným prístupom vyjadrujú svoj obchodný záujem o spotrebiteľa. Praktiky, ktoré sú aktuálne označované za nekalé možno následne prijať za bezdôvodné obohacovanie alebo podvodné konanie, v dôsledku ktorých je v záujme zachovania hodnotového ekvilibria medzi obchodujúcimi stranami právne prirodzená inštitucionálna snaha o negatívny, reštitučný a vo vážnejších prípadoch až sankčný zásah.

Medzinárodný trh si v kontexte témy vzhľadom na neutíchajúcu informatizáciu a digitalizáciu spoločenských vzťahov vyžaduje urgentnú a flexibilnú pozornosť, jednak pre pokračujúci nárast obchodu cezhraničného charakteru a tiež nárast možností realizácie širšieho okruhu dodávateľov, nevynímajúc ani malých a stredných podnikateľov. Je pochopiteľné, že úpravu ochrany spotrebiteľa nie vždy stretáva rovnaký pokrok. Vo svetle neustále rozvíjajúceho sa internetového obchodu, ktorý sa už aj v drobnom meradle každodenne dotýka aj bežného spotrebiteľa je zdôraznené, že akékoľvek odlišnosti medzi národnými úpravami ochrany spotrebiteľa sú viac či menej prejavmi neadekvátnosti právnej regulácie ku faktickým požiadavkám jednotlivých spoločností - adresátov, ktorí sú spoločenským javom dotknutí. O to viac, ak sa charakter zdroja a adresáta úpravy medzi rozvinutými krajinami totožnou determináciou zjednocuje.

Nie však možné obísť ani fakt, že národné štandardy ochrany spotrebiteľa sú často výsledkom dlhodobej a komplikovanej vnútroštátnej diskusie o morálke, práve a spravodlivosti a sú neustále otvorené revízií či zmenám. Vývoj súvisiacich otázok v jednotlivých krajinách je preto z právno-dynamického pohľadu opodstatneným spôsobom odlišný v Európe a v Severnej Amerike.

Doktrínálna úroveň riešenia môže cestou medzinárodného zmluvného spojenia právnych kontraktúr zabezpečiť dostatočný základ, no bez stabilnej inštitucionálnej podpory nebude možné žiadne z riešení označiť za kompletné. Práve za týmto účelom sú ad hoc budované nadnárodné neštátne spotrebiteľské únie a dobrovoľnícke asociácie združujúce globálne spotrebiteľské požiadavky a na ich základe globálne spotrebiteľské štandardy. Príkladom môže byť nadnárodná iniciatíva za pomoci internetovej platformy *epinions.com*, umožňujúcej spotrebiteľom priamo sa zúčastňovať spotrebiteľskej standardizácie. Tlak voči nezodpovedným dodávateľom je tak čoraz častejšie podporovaný prirodzeným spôsobom priamo spotrebiteľmi, ktorí napr. formou organizovaného bojkotu môžu relatívne účelne suplovať sankčné intervencie zo strán oficiálnych inštitúcií.

Neoficiálne riešenie si však napriek výhodám flexibility vyžaduje dlhší čas na konečnú realizáciu a nie je pri ňom ani vo vybraných spoločnostiach zaručený absolútny teritoriálny, vecný či personálny dosah.

Nemali by byť preto opomínané hoci aj dočasné legislatívne opatrenia formou zjednotených a racionálne informatizovaných „štandardov spotrebiteľského trhu“, ktorých aplikáciou možno priebežne overovať správnosť snáh o nadnárodné riešenia.

Nevyhnutným predpokladom je napokon najmä záujem a obozretnosť samotných spotrebiteľov, ktorí sú svojím nekritickým prístupom relatívne stabilnou mierou zodpovední za úroveň kvality spotrebného tovaru.

Bibliografia

- [1] *Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 1999/44/ES o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar*. Úradný vestník EÚ L 171, 1999.
- [2] *Uniform Commercial Code: Article 2 (Sales)*. Revidované znenie [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z: <<http://www.law.cornell.edu/ucc/ucc.table.html>>
- [3] *UCC Article 2 Official Comment*. Justia US Law [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z: <http://law.justia.com/codes/ohio/2006/orc/jd_130226-53ed.html>
- [4] MARTIN, J.S. *An Emerging Worldwide Standard for Protections of Consumers in the Sale of Goods: Did We Miss an Opportunity with Revised UCC Article 2?* In: *Texas International Law Journal*, 2006.
- [5] *Magnuson-Moss Warranty Federal Trade Commission Improvement Act*. 15 U.S.C. § 2301 et seq. Revidované znenie [online]. 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupný z: <<http://www.law.cornell.edu/uscode/15/ch50.html>>
- [6] ROTHSCHILD, C. R. *Magnuson-Moss Act: Does it Balance Warrantor and Consumer Interests?*. In: *George Washington Law Review*, 1976.
- [7] ENGEL, Ch. *Preponderance of the evidence versus intime conviction: A behavioral perspective on a conflict between american and continental european law*. In: *Vermont Law Review*. 2009
- [8] TÓTHOVÁ, M. *Veľké právne systémy*. In: *Právna komparatistika*. Košice, 2011.
- [9] HRUŠKOVIČ, I. - KALESNÁ, K. - ŠTEFANOVIČ, M. *Svetové právne systémy*. Bratislava, 2009.
- [10] KNAPP, V. *Veľké právní systémy. Úvod do srovnávací právní vědy*. Praha, 1996.

